

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 21. De extinctione beneficiorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

pluralitas ipsa quando vnum sufficit, illicita quidem est in illis, utpote contraria iuri naturali secundum probabilior opinionem: non est tamen iure Canonico irrita, aut irritanda in foro exteriori: quia non punitur ab Ecclesia, sed conscientia cuiusque relinquitur puniendae a Deo: quo fit vt ea non censetur habere coniunctam incompatibilitatem, de qua agimus.

Si obiicias secundo, omne beneficium quantumcumque simplex, & exiguum sit, requirere residentiam, iuxta cap. Sanctorum. distinct. 70. & cap. Conquerente. De Clericis non residen. beneficia autem requirentia residentiam, esse incompatibilia. Respondetur, ei iuri derogatum esse consuetudine quoad beneficia simplicia, quae seruitoria dicuntur. Talia enim ideo residentiam non requirunt, quod vniuersali consuetudine receptum sit, vt in eis continue seruiatur per substitutos Vicarios; secus quam in canonicatibus, & portionibus, in quibus vsus nunquam obtinuit, vt contra Canones seruiatur in eis continue per substitutos Vicarios.

Septimo, Nullum beneficium praestimoniale, aut Capellania simplex (simplicem dico ad differentiam Capellaniarum maiorum, quae in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus, aut collegiatis, vsu obtinent nomen, & praerogatiuam dignitatis) aut aliud simplex seruitorium, est incompatible cum alio beneficio simplici residentiam requirente, aut etiam curato, aut dignitate. Nam talis pluralitas non est ipso iure Canonico irrita, nec irritanda in foro exteriori: sed solum iuxta antedicta, cum vnum talium beneficiorum fuerit beneficiario sufficiens, relinquitur in foro conscientiae auctoritate Dei puniendae, aut renocandae. Aduerte tamen si ex statuto, vel fundatione, Capellania aliqua simplex, aut aliud beneficium seruitorium exigeret residentiam, de eo in hac re esset eadem ratio, ac de alio quod ex iure residentiam ipsam requirit: quia vt iuri, sic tali statuto, aut fundationi satisfaciendum est ex obligatione.

295. Octauo, Nullus vicariatus ad tempus, aut coadiutoria ad tempus, aut officium Ecclesiasticum ad tempus, incompatibilitatem habet cum aliquo beneficio Ecclesiastico, etiam si curatum sit, vel dignitas. Neque enim iure communi talis pluralitas est irrita, vel irritanda in foro exteriori. Adde quod in eo non fit pluralitas beneficiorum: quod quidem officium datum ad tempus, etiam si exigit residentiam, non est beneficium: cum ad beneficii rationem pertineat vt detur ad totam vitam. Vnde intelligitur quod Panorm. habet ad cap. De multa tit. De praebendis, num. 23. Vicariatum Vicarij generalis Episcopi, non esse beneficium, cum de se non sit ad vitam, sed ad beneplacitum Episcopi: ideoque non esse incompatibilem cum aliis beneficiis. Nec obstat quod dignitatem habeat, quoniam ea non est propria, sed aliena, puta Episcopi. Intelligitur etiam non esse contra canones, si aliqui habentes beneficium curatum, sint ad tempus visitatores, prouisoires, aut economi ab Episcopo constituti, quamquam in foro conscientiae prouidendum est, ne Ecclesia, aut Parochiani damnum, aut scandalum patiantur: sed vt illis sufficienter per substitutos ad idem tempus consulatur.

296. Quod attinet ad incompatibilitatem ex conditione adiuncta: notandum est, quod talis conditio possit esse vel loci, vel personae: loci quidem, quia iure Canonico sub eodem titulo, id est, in eadem Ecclesia non possunt ab vno haberi duo beneficia siue requirentia, siue non requirentia residentiam, prout intelligitur ex cap. De multa, tit. De praebendis, §. Is quoque, in fine, & ex cap. Literas, De concess. praebende.

Dubitatio autem est, de qua in vtramque partem auctores Azor refert in 2. par. Moral. Institut. lib. 6. cap. 11. quest. 2. An istud sit verum non tantum de duobus similibus, vt de duobus canonicatibus, duobus dignitatibus, duobus beneficiis seruitoriis: sed etiam de dissimilibus, vt de vno Canonicatu, & vna portione, vna dignitate, & vna Capellania; vno beneficio curato, & vno beneficio simplici. Affirmantem vero idem Azor merito indicat probabilior: quia ratio prohibitionis eiusmodi, perinde cernitur in beneficiis dissimilibus, ac in similibus: parque aequitatis ratio,

patia iura suadere videatur; iuxta citata in glossa ad cap. Dudum, 2. De electione, verbo, Idem de personatibus. Tenentium autem partem negantem ipse Azor sic mentem interpretatur, vt existimet solum docuisse, consuetudine introducti posse, vt quis sub eodem titulo habeat quidem duo beneficia dissimilia, non tamen duo similia: tanquam magis absotum scilicet, & de quo populus offendatur facilius, tanquam de accumulatione auara aut ambitiosa.

Potest quoque eadem conditio esse personae; quia in Religioso incompatibilia sunt plura beneficia: siue sint prioratus, siue Abbatiae; siue curam animarum habeant, siue non: siue sint beneficia manualia, siue perpetua; ipsaque iure primum vacat per adeptionem secundi, ex cap. Cum singula De praebendis in 6. & Clement. Quia regularis, De supplenda Praelatorum negligentia, §. finali.

TITVLVS TERTIVS.

De amissione beneficiorum.

QUAE huc pertinent, ad 4. capita reuocantur, quorum primum est de extinctione. Secundum de vacatione. Tertium de renuntiatione. Quartum ac permutatione beneficiorum.

CAPVT XXI.

De extinctione beneficiorum.

SVMMARIVM.

- 297 De extinctione beneficii per illius siue sublationem, siue suppressionem.
 298 De eadem per vnionem, quae varia est.
 299 Qui sint, qui beneficia viue possunt.
 300 Debet vno beneficiorum fieri iusta de causa: & quae talis sit in vniuersum, & aliquot particulares.
 301 De vnione in fauorem personae.
 302 Diversi modi vnionis Episcopo illiciti.
 303 De dismembratione beneficii contingente tribus modis.

Beneficium extinguitur primo, cum omnino tollitur, quod fieri potest tum ratione aedificij, quando Ecclesia, aut alius pius locus ratione in praedictum alterius Ecclesiae, vel p. j. loci: tunc enim quidquid aedificatum fuerit, demolendum est expensis aedificantis, ex cap. 1. & 2. De noui operis nuntiatione: irritumque redditur quidquid de Clericis ibi instituentis, aut rebus aliis eo pertinentibus ordinatum fuerit; redditibus eorum ad primum statum reuocatis, prout ex citato cap. 2. expressè habetur. Tum etiam ratione cultus diuini sublato, & dignitatis beneficii extinctae. Quae extinctione interueniente, beneficium censetur pariter extingui. Exemplum habetur ex cap. fin. 25. q. 2. in illis qui priuati fuerunt Episcopatu, eo quod Episcopum suum occidissent.

Extinguitur secundo beneficium per suppressionem: nempe, iuxta cap. Ex parte, De constitutionibus, iuncta glossa ad verbum Diminuti: quando inter Canonicos ex iusta causa numerus praebendarum minuitur, & vna, vel duae extinguuntur, vt fructus caeteris accrescant, accedente Summi Pontificis auctoritate, qui confirmet diminutionem illam: dummodo tamen Capitulum postea suppressam praebendam, vel dignitatem nulli conferat: quia ex tali collatione sequetur illius restitutio, iuxta cap. Cum accessissent, De constitutionibus. Causa autem potissima suppressendi beneficii, est diminutio fructuum tanta, vt non possint inde nutrir Clerici, iuxta cap. finale, De verborum signific. Ad quod facit etiam, quod in Ecclesia admitti non debeant plures, quam commode ex redditibus nutriri possint, ex cap. 1. & cap. Auctoritate, De institut.

Extinguitur tertio beneficium per vnionem: videlicet quando vna Ecclesia sic additur alteri, vt exura propria qualitate, induat qualitate beneficii, cui adiungitur, vt

in casu

in cau. cap. Cum dilectus, De iis quæ vi: in quo Ecclesia secularis Canonicoꝝ sic regularis monachorū Cisterciensium: cuiusmodi vnio dicitur incorporatio, eo quod per eam vnum beneficium sic adiungitur alteri, vtambo efficiant vnum quasi corpus; atque priuilegium datum vni, communicetur alteri.

Huic vnioni duas alias minus proprias addit glossa ad cap. 1. Ne sede vacante, verbo, *Vniendo*. Vna est per quam vni beneficium subiicitur alteri, ita vt Ecclesia, seu præbenda vnita, sit quasi filia eius cui vnitur, & eamquam inferior superiori, aut accessoria principali maneat coniuncta, & consequenter habeat illius priuilegia, & sua propria perdat: argumento, cap. Recoilentes, De statu monachorum: vt si non exempta vniantur exemptæ, sit exempta, vel contra: & si secularis vniantur regulari, sit regularis, vel contra: talisque vnio dicitur subiectio. Altera est, quando duo beneficia vniantur sub vna persona: ita vt duæ Ecclesiæ taliter vnite retineant separatim propriam naturam, & qualitatem; & vtraque maneat æque principalis sicut antea; nec aliter ea dicuntur vnite, quam quod vtriusq; vnus, idemque sit præfectus: vt cum quis simul est Episcopus, & Parochus. Ac talis vnio dicitur annexio, seu applicatio: quia per eam vna Ecclesia annectitur, applicaturve alteri: sine subiectione tamen, ita vt vnaqueque retineat sua priuilegia, & præminencias. Exemplum peti potest, ex cap. Et temporis, 16. quæst. 1.

Porro nonnunquam vnio est temporalis, vt quæ fit ad certum tempus, vel ad beneplacitum Prælati viuientis, vel ad vitam alicuius tertie personæ: nonnunquam vero perpetua, vt quæ nominatim fit in perpetuum; vel quæ fit ad placitum Sedis Apostolicæ iuxta cap. Si gratiose De rescriptis in 6. De quibus videri potest Rebuffus in *praxi beneficiorum* par. 1. tit. De vnionibus beneficiorum: vt & de iis qui possunt beneficia vnire.

299. In quibus ponitur primo Papa, qui solus vnire potest Episcopatus, ex cap. Sicut vnire, De excessibus Prælat. & ex Extraag. communi, Saluator, De præbendis. Solus item potest beneficia referuata, vel affecta Sedi Apostolicæ, ex cap. Quod translationem, De officio Legati. Nec refert quod horum quoque vnio tribuatur Episcopo in Concil. Trident. sess. 21. cap. 5. De reform. quia tribuitur ei solummodo, tanquam Sedis Apostolicæ legato. Papa denique solus vnire potest beneficia diuersarum dioceseon: nam si quis alius posset, maxime Archiepiscopus in diocesisbus iurorum Suffraganeorum. At is non potest, ex eodem cap. Sicut vnire.

Ponitur secundo Episcopus, qui potest intra fines suæ Dioceseos beneficia vnire exceptis antedictis, cap. Sicut vnire, prius citato, & Clement. 2. De rebus Ecclesiæ non alienandis. Quibus accedit Concil. Trid. in cit. cap. 5. Ac etiam ratio: quia omnes Ecclesiæ Dioceseos, commissæ sunt curæ, dispositioni, & sollicitudini sui Episcopi, ex cap. Decretum, & cap. Regenda 10. quæst. 1. non potest tamen Episcopus eiusmodi aliquod beneficium vnire suæ mensuræ, etiam de Capituli sui consensu; nec etiam ipsi Capitulo, ex cit. Clem. 2. §. finali: sicut non potest sibi beneficium ipsum conferre, ex cap. finali, De institutionibus.

Ponitur tertio Papæ Legatus à latere, qui potest vnire beneficia in Prouincia sibi delegata: in qua potest omnia quæ Ordinarius Episcopus; non item cæteri Papæ Legati, ex cap. 1. De officio Legati, in 6. Quæ de re loco cit. an. 24. ad 29. Rebuffus. Qui in sequenti nu. 32. addit Episcopo inferiores, sine Abbates, siue alios non posse beneficia vnire, etiam si possint tale ius præscribere: sicut possunt alia iura Episcopalia, ex cap. Auditis, De præscriptionibus. Et vna Ecclesia potest præscribere alteram, tanquã sibi vnitam; si eam ita tenuerit per 40. annos, ex cap. Cum de beneficio, *in d. glossa*, ad verbum, *Legitima*, De præbendis in 6. De qua etiam re idem Rebuffus ibidem num. 34. & 35. in 36. Addens Capitulum sepe vacante posse vnire beneficia, quæ poterat Episcopus: quia quæ sunt iurisdictionis, transfertur ad Capitulum sede vacante, ex cap. vnico, De maior. & obed. in 6. Cæterum debet Episcopus in vnione facienda, adhibere sui Capituli consensum, non tamen vocare ipsorum beneficiorum possessores, ex cit. Clem. 2. De

qua re etiam Rebuffus legendus est in explicatione regulæ cancellariæ De vnionibus, quam adiungit memorato titulo, glossa 11.

Fieri debet vero beneficiorum vnio ex iusta causa; quæ in vniversum est necessitas, vel vtilitas Ecclesiarum, & popululi. In particulari autem est primo, cultus diuinus: quæ ex causa beneficia vniantur Ecclesiis Cathedralibus, vel collegiatis, relicta pensione congrua presbytero, qui cultui diuino inseruit in beneficio vnito, ex cap. Extirpanda, §. Quia vero, & cap. Expoiuiti, De præbendis. Secundo, si valde vicinæ Ecclesiæ commode possint ab vno presbytero regi, cap. Et temporis, 16. quæst. 1. Tertio, si vna Ecclesia destituta sit populo, ex cap. Vnio, 10. quæst. 3. Quarto, si destituta sit Ecclesia Clericis propter cladem aliquam, vel morbos, aliamve causam, ex cap. Postquam 16. q. 1. cap. fin. §. Hostilitatis, 25. quæst. 2. cap. 2. De religiosis domibus. Quinto, si tam exiguarum facultatum sit Ecclesia, vt non possit nutrire proprium Clericum, ex Concil. Trident. sess. 24. cap. 13. De reform.

300. Quibus addi potest iuxta cap. penult. & vltimum, 21. quæst. 1. fauor personæ, quæ tantæ dignitatis, & prudentiæ habeatur, vt duabus Ecclesiis sufficere possit. Quamquam talis causa raro est iusta: ideoq; vniones, quæ solebant ad vitam beneficiarij propter illam fieri, prohibentur in Concil. Trident. sess. 7. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. De reform. Nec immerito: tum quia tales vniones perniciose sunt, & introductæ contra ius commune, prohibens ne habeantur plura beneficia incompatibilia: tum quia videtur species esse negotiationis illicitæ, & turpe lucrum, Clericum vnum duabus Ecclesiis præponi, 21. quæst. 1. cap. 1. Quamquam Papa tales vniones potest iusta aliqua de causa facere: sicut & in beneficiorum incompatibilitate dispensare pro summa potestate, quam habet disponendi de beneficiis. Ita tamen vt per Concil. Trident. sess. 7. cap. 6. sess. 24. cap. 13. & sess. 25. cap. 9. possint Episcopi eas examinare, an per se reptionem, vel obreptionem, & ex iustis, vel iniustis causis factæ sint: easque impetratas dissoluere, cum nondum fuerint fortitæ effectum: si coram ipsis non probentur iustæ causæ.

301. Colligitur ex dictis vnus modus vnionis, quo ea illicitæ fit ab Episcopo: nempe si fiat ob fauorem tantum personæ. Alter adhuc est, si velit seculari Ecclesiam regulari coniungere: quod prohibetur in Concil. Trident. sess. 24. cap. 13. De reform. Tertius est præterea, si velit Ecclesiam seculari vnire monasterio in compensationem damnum, quæ ei intulit: non enim est legitima vnio, cum delictum personæ non debeat redundare in damnum Ecclesiæ, cap. Cum olim, 2. De priuilegiis. Ita habet decisio Rotæ 611. in antiquis. Quartus porro est, si velit beneficium iuris patronatus laici, cum altero beneficio vnire sine consensu patroni; per glossam ad cap. Nobis fuit, De iure patron. *ad verbum, in capella*: quam vide. Et prædictis adde in Concil. Trident. sess. 14. cap. 9. De reform. prohiberi posthac fieri vniones Ecclesiarum diuersarum dioceseon; ne limites, & termini Episcopatuum confundantur: & sess. 24. cap. 13. De reform. prohiberi vniones Ecclesiarum Parochialium, vel curam animarum habentium denuo fieri monasteriis quibuscumque, vel abbatibus, vel dignitatibus, vel præbendis Ecclesiæ Cathedralibus, vel collegiatis, vel Hospitalibus, vel militiis. Non prohibentur tamen fieri vniones Parochialium cum aliis parochialibus.

302. Cum vnione coniungitur dismembratio: quæ dicitur tribus modis. Primo, cum vnum beneficium alteri incorporatur; quod vt fiat disiungi debet à corpore Ecclesiæ, cuius est beneficium. Secundo, quando aliquod beneficium est pingue, & pars fructuum illius applicatur aliis beneficiis exiguis vt fiant maiora. Tertio, quando vnum beneficium pingue diuiditur in duo, ita vt sint duo beneficiarij intulati. Cæterum eodem modo authoritate Papæ, vel Episcopi opus esse ad dismembrationem quo ad vnionem, ad quam ea est præambulum quoddam, par est estimare, congruenter cap. Cum accessissent, & cap.

Ex parte, De constitutionibus: ac cap. Vacante, De præbendis.